

Publieke waarden Manifest

Bahadir Tasdemir

Mijn kernwaarden zijn autonomie, kritisch denken, transparantie, ethische verantwoordelijkheid en helderheid. Deze waarden zijn belangrijk omdat ze ervoor zorgen dat mensen zelf controle houden over technologie en informatie, in plaats van dat systemen onzichtbaar voor hen beslissingen nemen. Kritisch denken helpt om niet zomaar oplossingen te accepteren zonder te begrijpen welk probleem ze oplossen. Transparantie en ethische verantwoordelijkheid zorgen ervoor dat macht, data en keuzes inzichtelijk en eerlijk blijven. Helderheid is nodig om te voorkomen dat technologie onnodig complex wordt en daardoor mensen uitsluit.

Deze kernwaarden hangen sterk met elkaar samen en versterken elkaar. Autonomie is alleen mogelijk als er transparantie is. Kritisch denken is nodig om ethische grenzen te herkennen en te bewaken. Ethiek voorkomt dat efficiëntie of innovatie belangrijker wordt dan de mens. Helderheid verbindt alles, omdat mensen zonder duidelijke uitleg en eenvoudige systemen geen echte controle of bewuste keuzes kunnen maken.

Het manifest is ontstaan omdat verschillende mensen zich zorgen maakten over hoe digitale technologie wordt gebruikt. Ze zagen dat techniek vaak wordt ingevoerd omdat het kan of omdat het handig is, zonder goed na te denken over de gevolgen voor mensen. Daarom hebben experts en organisaties samen afspraken gemaakt over welke waarden beschermd moeten worden, zoals zeggenschap, openheid en mensgerichtheid.

Botsingen van waarden ontstaan vooral tussen **gemak en controle**, en tussen **snelheid en zorgvuldigheid**. Digitale systemen zijn vaak makkelijk en goedkoop, maar dat kan betekenen dat gebruikers minder weten wat er met hun data gebeurt of minder keuze hebben. Ook kan winst of efficiëntie belangrijker worden dan wat eerlijk of goed is voor mensen.

Bij dit soort botsingen kies ik persoonlijk voor **controle en zorgvuldigheid boven gemak, geld en aandacht**. Gemak is fijn, maar niet als het betekent dat mensen hun zeggenschap verliezen. Ik vind het belangrijker dat systemen eerlijk en begrijpelijk zijn, ook als dat meer moeite kost of minder winst oplevert.